

Aprob,
Avocatul Poporului,
Victor Ciorbea

RAPORT

privind vizita desfășurată la Penitenciarul Focșani

Sumar:

Verificarea condițiilor de detenție din Penitenciarul Focșani și a unor aspecte sesizate de persoanele private de libertate custodiate în acest penitenciar, prin petiții adresate instituției Avocatul Poporului.

Prezentul Raport este structurat pe 3 capitole, după cum urmează:

1. Cadrul general și organizarea vizitei
2. Constatările rezultate din vizita efectuată și din interviurile cu persoanele private de libertate
3. Recomandări

1. Cadrul general și organizarea vizitei

În temeiul art. 14 alin (1) a art. 29⁷ alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, instituția Avocatul Poporului a efectuat la data de 14 iulie 2015, o vizită la Penitenciarul Focșani, având ca obiectiv verificarea condițiilor de detenție și tratamentul aplicat persoanelor private de libertate, precum aspectele sesizate prin petiții adresate instituției Avocatul Poporului (spre exemplu, dreptul la asistență medicală, regimul de executare a pedepsei privative de libertate).

La efectuarea vizitei au participat reprezentanți ai instituției Avocatul Poporului (domnul _____ consilieri), medicul desemnat de Colegiul Medicilor din Vrancea (doamna dr. _____, medic primar medicină de familie) și un reprezentant al Organizației Neguvernamentale „Asociația Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului” (domnul _____).

2. Constatările rezultate din vizita efectuată și din interviuri

În cadrul Penitenciarului Focșani funcționează distinct un sector de deținere, sectorul administrativ, sectorul de producție și alte spații auxiliare, necesare aplicării regimurilor de executare a pedepselor privative de libertate.

De asemenea, în penitenciar erau amenajate și funcționau, printre altele: 4 secții de deținere, o secție exterioară pentru persoanele private de libertate regim deschis, un punct de primire a acestora, spații destinate sectorului medical, 6 curți de plimbare, un bloc alimentar, o bibliotecă, 2 cluburi, o sală de sport și o capelă. Ultima lucrare de modernizare a spațiilor de cazare a fost recepționată în luna decembrie 2005.

a) Referitor la numărul persoanelor custodiate

Din documentele puse la dispoziție de conducerea penitenciarului a rezultat faptul că, Penitenciarul Focșani are o capacitate legală de cazare de **517 locuri**. La momentul efectuării vizitei, erau instalate 860 de paturi și erau custodiate **771 de persoane private de libertate**, astfel că penitenciarul se confrunta cu fenomenul de **supraaglomerare, constat**at în camerele

de detenție vizitate aleatoriu: E 1.7 - regim închis, E 4.38, L 1.1.1 și L 1.1.2 - regim semideschis. Spre exemplu, în camera E 4.38 care avea dimensiunea de 54,99 mp., erau custodiate 35 persoane private de libertate. Astfel, fiecare deținut beneficia de o suprafață locuibilă de 1,57 mp., față de norma legală de 4 mp. **Aspectul referitor la supraaglomerarea a rezultat atât din interviurile cu persoanele private de libertate cât și din raportul întocmit de medicul desemnat.**

b) Referitor la condițiile de cazare

Cu ocazia vizitării unor camere de detenție, s-au constatat următoarele:

Camerele de detenție aveau dimensiuni cuprinse între 23,88 mp. și 85,00 mp. În camerele vizitate, E 1.2 (camera destinată refuzului de hrană), E 1.7, E 4.38, L 1.1.1 erau instalate paturi suprapuse pe mai multe rânduri. În camera E 1.1 (infirmierie) paturile nu erau suprapuse.

Iluminatul natural era asigurat de o fereastră cu dimensiunea de 1,63 mp. în camerele E 1.1, E 1.2, E 1.7 și de două ferestre cu aceeași dimensiune în camerele E 4.38, L 1.1.2, iar iluminatul artificial și cel de veghe era asigurat în toate camerele de detenție, prin becuri cu filament și lămpi neon. În camera E 1.7. **nu existau spații pentru depozitarea bagajelor** (erau ținute sub paturi) și a alimentelor (așezate la geam). Acest aspect a rezultat și din discuțiile purtate cu directorul adjunct al penitenciarului care a motivat insuficiența compartimentelor de depozitare, **datorită suprafeței mici a camerelor de detenție, rezultată din construcția penitenciarului.** În ceea ce privește dotarea cu **saltele**, majoritatea acestora **corespundeau din punct de vedere al calității** în camerele E 1.1, E 1.2, E 1.7 și E 4.38. În camera L 1.1.1 acestea **au fost schimbate aproape în totalitate** iar în camera L 1.1.2 **toate saltelele au fost schimbate în anul 2014.** Existau și **saltele vechi**, dar foarte puține, acestea urmând să fie schimbate. Majoritatea camerelor de detenție erau prevăzute cu grup sanitar propriu, erau dotate corespunzător iar instalațiile sanitare erau funcționale. În camera L 1.1.1 grupul sanitar avea în componență 3 cabine de toaletă din care **una nu era funcțională**, 3 chiuvete din care **una era defectă** și 2 dușuri din care **unul nu era funcțional.** Din documentele puse la dispoziție de

conducerea penitenciarului a rezultat faptul că, în camerele de detenție, apa rece era furnizată permanent iar apa caldă era distribuită trei zile pe săptămână, în baza unui program aprobat.

Din interviurile cu persoanele private de libertate, a rezultat faptul că, sub aspectul condițiilor de cazare, condițiile erau mai bune față de cele din alte unități penitenciare.

Totodată, **alimentarea cu energie electrică a prizelor și funcționarea televizoarelor din camerele de detenție, se realiza în baza unui program aprobat de directorul penitenciarului, program care putea fi prelungit, în perioada sărbătorilor religioase (Paște, Crăciun), cu ocazia Anului Nou, precum și în cazul difuzării unor emisiuni culturale sau competiții sportive.** Funcționarea **instalațiilor de iluminat** se realiza de asemenea, tot în baza unui **program aprobat** de directorul penitenciarului.

În cadrul penitenciarului existau 6 curți de plimbare: 4 pentru bărbați, una pentru femei și una pentru categoriile speciale de persoane private de libertate. Acestea erau amenajate cu acoperiș pentru 1/3 din suprafață, erau dotate cu toaletă, cu sursă de apă potabilă, mese și bănci fixate în ciment pentru odihnă (cu excepția **curții de plimbare F1 care nu era dotată cu băncuțe, persoanele private de libertate având posibilitatea să folosească băncuțele din camerele de detenție**). De asemenea, erau dotate cu aparate de forță și telefoane publice cu cartelă individuală. Plimbările se făceau conform unei planificări pe serii și camere de deținere.

c) Referitor la condițiile igienico-sanitare

Din documentele puse la dispoziție de conducerea penitenciarului a rezultat faptul că, **activitățile de dezinsecție se efectuau de persoana privată de libertate selecționată conform unui tabel aprobat de directorul unității.** Activitatea de dezinsecție se realiza sub îndrumarea directă a supraveghetorilor de pe secțiile de deținere. Totodată, în baza unor tabele aprobate, se realiza atât planificarea pe camere de deținere la scuturat saltele, păaturi, perne, lenjerie de pat, în timpul programului de plimbare cât și programul de ridicare, spălare și distribuire a lenjeriei de pat și de corp. **Curățenia în camerele de detenție se asigura de către persoanele private de libertate, cărora li se distribuiau lunar produse igienico-sanitare.** Cu toate aceste măsuri, s-a constatat **prezența insectelor dăunătoare, ploșnițe** (în camerele E 4.38, L 1.1.1, L 1.1.2) și **muște** care erau prinse cu ajutorul benzilor adezive (în camera L 1.1.2). Acest aspect a fost reținut atât de medicul desemnat (la unele persoane private de libertate, ploșnițele provocaseră

leziuni tegumentare suprainfectate și dureroase) cât și de reprezentantul desemnat de organizația neguvernamentală.

d) Referitor la hrană

Cu ocazia vizitării camerei L 1.1.4 - **sala de mese**, s-a constatat că, aceasta era situată la **50 m de camerele de detenție**. Iluminatul natural era asigurat de trei ferestre iar iluminatul artificial era asigurat cu lămpi neon. Era dotată cu 10 mese, 10 băncuțe din lemn, o chiuvetă din inox cu două compartimente, 2 rafturi pentru veselă și tacâmuri și un ghișeu de distribuire a hranei.

La prânz se servea masa în 3 serii (persoanele private de libertate scoase la muncă, L 1.1.1 și L 1.1.2), iar dimineața și seara în 2 serii (L 1.1.1 și L 1.1.2). **Persoanelor private de libertate din camerele E 1.1, E 1.7 și E 4.38 li se servea masa în cameră, deoarece nu exista sală de mese, aspect confirmat și de directorul adjunct al penitenciarului (sală de mese exista doar la regimul de detenție deschis).** În acest sens, aceste camere erau dotate cu **câte un suport cu rafturi pentru veselă, tacâmuri și căni**. Hrana se prepara de deținuți sub supravegherea personalului din penitenciar, era verificată și se recoltau probe care erau păstrate în frigiderul din blocul alimentar. Din documentele puse la dispoziție a rezultat faptul că, **hrana era distribuită persoanelor private de libertate, respectându-se regimul alimentar, cantitatea și valoarea calorică**. Hrana putea fi suplimentată de la chioșcul privat din incinta penitenciarului, care era aprovizionat cu fructe și legume, apă, sucuri și alte alimente. În cursul unei săptămâni, fiecare persoană privată de libertate putea efectua cumpărături doar o singură dată. Cumpărăturile se efectuau pe serii compuse din maximum 15 persoane private de libertate. **Acest aspect a fost confirmat de persoanele private de libertate audiate (care au susținut că mâncarea este bună)** și reținut de medicul echipei de vizită în raportul întocmit.

e) Referitor la asistența medicală

Din documentele puse la dispoziție a rezultat faptul că, la momentul efectuării vizitei, la cabinetul medical erau încadrați, un medic în baza unui contract de prestări servicii, un medic stomatolog și șase asistenți medicali (5 generaliști și 1 farmacist). Au fost efectuate aproximativ 20 de consultații. Registrul de evidență medicală și a medicamentelor (care erau distribuite pe

bază de rețete medicale), registrul de evidență a auto-agresiunilor, registrul de evidență a bolnavilor cronici și registrul în care se înregistrau persoanele care intrau în refuz de hrană (monitorizați zilnic până la încetarea acestei forme de protest), erau completate la zi. **Cabinetul medical se aproviziona cu medicamente de la Penitenciarul Spital Târgu-Ocna sau erau achiziționate din fonduri proprii.** Consultațiile erau planificate în baza unui program de deplasare la cabinetul medical, întocmit pe secții. Accesul la serviciile medicale se realiza conform unei programări pentru pacienții cronici și imediat pentru cei cu afecțiuni acute. Cei cu probleme grave de sănătate erau transportați la Spitalul Militar din Focșani pentru consult de specialitate. Medicamentele prescrise de medicul instituției (din fondurile Casei OPSNAJ) erau aduse a doua zi și înmânate deținuților cu afecțiuni cronice și intercurente. **Nu s-a confirmat astfel, situația semnalată de o persoană privată de libertate, în legătură cu faptul că, la cabinetul medical nu sunt medicamente.** Totodată, din fișele medicale ale unor persoane private de libertate (cu acordul scris al acestora) a rezultat faptul că medicamentele sunt distribuite la solicitările acestora pe bază de rețete. Lângă cabinetul medical era situată infirmeria care avea paturi nesuprapuse, era aerisită și avea grup sanitar propriu. Aici erau custodiați fie deținuți cu autoagresiuni (spre exemplu, o persoană privată de libertate era programată pentru operație la Spitalul Focșani, deoarece înghițise o lingură și un ac), fie cu afecțiuni cronice agravate.

Cu privire la forma de protest a refuzului de hrană, din documentele puse la dispoziție a rezultat faptul că în semestrul I - 2015, au fost înregistrate 28 de refuzuri de hrană. La momentul efectuării vizitei, erau trei persoane private de libertate care se aflau în procedura de refuz de hrană, din motive personale, administrative și juridice. În ceea ce privește aspectul sesizat de o persoană privată de libertate cu privire la faptul că a recurs la această formă de protest, s-au constatat următoarele: a recurs de mai multe ori la această formă de protest (în perioada ianuarie-februarie 2015) și de tot atâtea ori a făcut cereri de ieșire din refuz de hrană, care au fost aprobate; a refuzat să meargă la spital pentru investigații; a refuzat monitorizarea funcțiilor vitale și orice examinare medicală în cadrul cabinetului medical al penitenciarului. **Din interviul cu persoana privată de libertate a rezultat faptul că în timpul refuzurilor de hrană, nu a fost atacat de alți deținuți.** Totodată, din documentele puse la dispoziție a rezultat faptul că **deținutul nu a formulat plângere împotriva vreunui lucrător din cadrul penitenciarului.** La

momentul vizitei, fiul său fusese transferat la Penitenciarul Rahova. Astfel, **nu se confirmă aspectul sesizat în petiția adresată Avocatului Poporului, privind atacarea sa de mai mulți deținuți la solicitarea unui lucrător din cadrul penitenciarului.**

f) Alte aspecte

1. Cu privire la folosirea la muncă a persoanelor private de libertate, din discuțiile purtate cu reprezentanții conducerii penitenciarului au rezultat următoarele: deținuții erau folosiți la muncă în funcție de aptitudini și de calificare; trebuie să fie ași de muncă și să aibă avizul medicului unității penitenciare; munca se efectua în centrul orașului, livadă etc. **Referitor la aspectul sesizat de o persoană privată de libertate cu privire la faptul că, a făcut cerere de a fi folosit la muncă și nu a fost aprobată, din verificarea documentelor puse la dispoziție a rezultat faptul că, cererea a fost aprobată și luată în evidență. Astfel, nu s-a confirmat aspectul sesizat de persoana privată de libertate în petiția formulată.**

2. În ceea ce privește **aspectul sesizat de o persoană privată de libertate** cu privire la prezentarea la termenele de judecată, din verificarea documentelor puse la dispoziție au rezultat următoarele: deținutul a fost citat în perioada februarie-iulie 2015 de 20 de ori, la diferite instanțe de judecată, cu respectarea termenelor; cele mai multe citații au fost la Judecătoria Focșani; **i-au fost aduse la cunoștință termenele respective așa cum rezultă din borderoul de corespondență. Astfel, nu se confirmă aspectul sesizat de persoana privată de libertate în petiția formulată.**

3. Referitor la **aspectul sesizat de mai multe persoane private de libertate** cu privire la faptul că **sunt amenințați de lucrători din cadrul penitenciarului**, din verificarea documentelor puse la dispoziție a rezultat că, în perioada 1 ianuarie - 14 iulie 2015, au fost formulate 13 plângeri ale deținuților împotriva unor membri ai personalului Penitenciarului Focșani. Plângerile au avut următoarele soluționări: 6 cu respingerea plângerilor ca nefondate, una cu respingerea contestației, 4 cu neconfirmarea plângerii, una cu renunțare la plângere și una cu nementinere a plângerii. Totodată, din interviul cu o altă persoană privată de libertate care a sesizat acest aspect printr-o petiție, a rezultat că, aceasta nu a formulat nicio plângere sau sesizare la Avocatul Poporului și că petiția existentă a fost

făcută de un alt deținut. Din documentele puse la dispoziție, a rezultat că în semestrul I - 2015, la nivelul penitenciarului au fost aplicate 89 de sancțiuni disciplinare (printre altele: lovire deținut, lovire cadre, altercații). În acest sens, în ceea ce privește aspectul sesizat de o persoană privată de libertate că ar fi fost lovită de alți deținuți, a rezultat faptul că, aceasta nu se regăsește în documentul pus la dispoziție, la capitolul "lovire deținut".

4. Cu privire la **acordarea recompenselor**, din verificarea documentelor puse la dispoziție, a rezultat faptul că în semestrul I - 2015 au fost acordate 729 de recompense. Acestea **se refereau la:** ridicarea unei sancțiuni disciplinare aplicate anterior, încredințarea unui responsabil în cadrul unor activități, **suplimentarea** drepturilor la pachete și **vizite**, acordarea de premii constând în materiale pentru activități ocupaționale, recompense cu permisiunea de ieșire din penitenciar (de 24 ore, până la 5 zile și până la 10 zile). Referitor la **aspectul sesizat de o persoană privată de libertate potrivit căreia nu i se acordă recompense cu suplimentarea vizitei intime**, din interviul cu aceasta, **a rezultat faptul că, nu-și mai menține cele sesizate în petiție cu privire la acest aspect.** Totodată, din analiza documentelor puse la dispoziție, s-a constatat că persoana privată de libertate nu a avut solicitări pentru a i se acorda recompense cu suplimentarea vizitei intime.

5. În ceea ce privește **aspectul sesizat de o persoană privată de libertate cu privire la faptul că nu i-a fost aplicat regimul de detenție semideschis**, din documentele puse la dispoziție, au rezultat următoarele: se regăsește în tabelul nominal cu persoanele private de libertate clasificate în regim închis; în fișa deținutului, la istoric regimuri, persoana privată de libertate figurează la regimul de deținere închis (din anul 2013 - anterior acestui an a avut regim de deținere semideschis); **data următoare de prezentare a persoanei private de libertate la comisie era stabilită în cursul lunii septembrie 2015.** Astfel, **nu se confirmă aspectul sesizat de deținut, potrivit căruia nu i se aplică regimul de deținere semideschis**, deoarece în cursul lunii menționate, **urma să afle dacă i se va schimba regimul de executarea a pedepsei privative de libertate.**

Având în vedere cele de mai sus, în temeiul art. 29¹¹ alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Avocatul Poporului

RECOMANDĂ

conducerii Penitenciarului Focșani

să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

1. gestionarea supraaglomerării în cadrul penitenciarului, având în vedere că, la data efectuării vizitei erau custodiate 771 de persoane private de libertate, iar capacitatea legală de cazare a acestuia era de 517 locuri.
2. reevaluarea măsurilor în vederea amenajării unor spații corespunzătoare pentru servirea mesei de persoanele private de libertate.
3. crearea și amenajarea mai multor spații de depozitare a bagajelor și bunurilor care aparțin persoanelor private de libertate.
4. înlocuirea saltelelor care prezentau un grad avansat de uzură.
5. dotarea curții de plimbare F1, cu mese și bănci fixate în ciment pentru odihna persoanelor private de libertate.
6. reexaminarea planificării activității de dezinsecție în camerele E 4.38, L 1.1.1 și L 1.1.2, în vederea evitării apariției insectelor dăunătoare.
7. asigurarea funcționalității în camera L 1.1.1 a grupului de toaletă (din cele trei existente), a chiuvetei (din cele trei existente) și a instalației pentru duș (din cele două existente), prin efectuarea unor activități de reparație.
8. examinarea cauzelor incidentelor în vederea gestionării și reducerii acestora, în condițiile în care, în semestrul I - 2015, la nivelul penitenciarului au fost aplicate 89 de sancțiuni disciplinare.

București, 9 octombrie 2015